

Deltalinqs Climate Program (DCP)

Energie- en grondstoffentransitie in het Haven Industrieel Complex

Voor het jaar 2024

1-12-2023

Over het Deltalinqs Climate Program (DCP)

Ambitie Deltalinqs Climate Program 2024

In het DCP werken we samen aan de economische transitie van het Rotterdamse Haven Industrieel Complex. De economische transitie wordt vertaald als de energie-, grondstoffen- en digitale transitie die nodig is om het Haven Industrieel Complex te behouden en mee te laten gaan met haar tijd.

Thema's

De energietransitie is in volle gang en ook de grondstoffentransitie komt uit de startblokken. Op dit moment zijn veel projecten in opstart en worden veel onderwerpen verkend. Om de ambitie te realiseren werken we in 2024 aan vier hoofdthema's en een overkoepelend thema.

De hoofdthema's en de activiteiten en projecten die voor de aanvang van 2024 al bekend zijn, staan beschreven in de LOC's 2024. De wereld gaat snel en focus is belangrijk om resultaten te boeken. Voldoende kennis en diepgang op onderwerpen zijn belangrijk om de nuances en urgentie van zaken goed te begrijpen en de juiste focus aan te brengen. Het DCP team is zich daarvan bewust en zoekt daarom proactief naar tools om belangen en tijdbesteding goed af te wegen. Daarom gaan we een 'funnel aanpak' toepassen voor nieuwe onderwerpen binnen de economische transitie. Hiermee ontstaat een gestructureerde manier om gedurende het jaar projecten toe te voegen of af te ronden.

Aanpak en werkwijze

De bedrijven moeten uiteindelijk investeren in de energie- en grondstoffentransitie. Om de klimaatdoelstellingen te behalen zijn nieuwe samenwerkingsverbanden en kennisuitwisseling nodig. Bedrijven ontbreekt het vaak aan tijd, geld of kennis van het netwerk. Het DCP helpt hierbij. Onze kracht zit in het verbinden en versnellen en het aanjagen en inspireren, om zo een duurzaam Haven Industrieel Complex te kunnen realiseren. In de afgelopen jaren is veel kennis gedeeld en zijn een aantal succesvolle samenwerkingsverbanden opgezet, waaronder H-vision voor de productie van koolstofarme waterstof, het Fieldlab Industrial Electrification (FLIE), het Versnellingshuis Energietransitie Rotterdam en de inspirerende bijeenkomsten van de varende dienstverleners.

DCP doet generiek voorwerk dat nodig is om tot concrete projecten en acties te komen. Daarna wordt samen met experts de haalbaarheid verkend en toegewerkt naar een concreet project. Soms wordt er gezamenlijk uitgevoerd, soms door de individuele bedrijven, afhankelijk van het onderwerp. Deltalinqs jaagt aan en versnelt door monitoring en het identificeren en helpen oplossen van barrières. De opgedane kennis wordt gedeeld met de partners (zoals overheden) en andere bedrijven. Met de bijdrage van de gemeente kan het kernteam van DCP de verkenning doen, experts inhuren voor de uitvoering, en helpt een deel van de bijdrage soms om projecten te starten en door financiering de haalbaarheidsstudie rond te krijgen.

Organisatie

DCP bestaat uit een kernteam van vier vaste medewerkers die het overzicht hebben en voor de verbinding zorgen. Projectmatig zet DCP experts uit de markt in, die specifieke kennis en kunde hebben om kansrijke projecten te identificeren en uit te voeren. Ambassadeurs vanuit het havenbedrijfsleven helpen actief bij het versterken en aanscherpen van het programma, en het stimuleren van projecten. Ze signaleren wat leeft bij bedrijven ten aanzien van de thema's en denken ook namens andere bedrijven mee met DCP en de partners. Ambassadeurs zijn bovendien inspirator voor andere bedrijven, en helpen de bevindingen van DCP uit te dragen aan andere partners.

Activiteiten DCP

Basisactiviteiten: inspireren, verbinden, kansen verkennen, netwerk uitbouwen en management. Hieronder vallen ook de activiteiten van directeur DCP als 'klimaataanjager'.

Basisactiviteiten: Inspireren, verbinden, kansen verkennen.

In deze categorie valt het voorwerk dat nodig is om tot concrete projecten en acties te komen. We zorgen voor inspiratie bij onze leden, vanuit kennisinstellingen en onderwijs. We verbinden bedrijven met elkaar, bedrijfsleven met kennisinstellingen en onderwijs én we verbinden bedrijfsleven met overheden. We verkennen daarenboven kansen om concrete projecten op te starten. Ook nemen we geleerde lessen uit projecten mee in verbindende gesprekken met overheden, zodat we met elkaar de optimale condities voor de transitie kunnen creëren, zoals bij het Versnellingshuis HIC Rotterdam.

Verbinden en versnellen op alle aspecten

De energie- en grondstoffentransitie wordt voor steeds meer sectoren een thema. Van een accent op de industrie, moeten ook transport, logistiek en dienstverlening steeds meer stappen zetten. Tegelijkertijd nemen de knelpunten toe door (externe) ontwikkelingen zoals complexer wordende (Europese) regelgeving, stijgende energieprijzen en lonen in Nederland, de Inflation Reduction Act in de USA, de afkoelende wereldeconomie, toenemende

maatschappelijke interesse in de (energietransitie in de) industrie en complexe vergunningverlening.

- De Cluster Energie Strategie (CES) 3.0 is een belangrijke mijlpaal in 2024. De CES creëert overzicht van en inzicht in de verduurzamingsprojecten van de industrie en de daarvoor benodigde behoefte aan energie-infrastructuur. De CES vergroot het inzicht in de problematiek van netcongestie en is een instrument om de bouw van energie-infrastructuur te versnellen en zo de netcongestie in de toekomst op te lossen en te voorkomen. Deltalinqs speelt een belangrijke rol in de totstandkoming van de CES via het voeren van gesprekken met bedrijven, in de begeleiding van de data-analyse en in de synthese tot een samenhangend rapport.
- DCP voert 2x per jaar een serie bedrijfsgesprekken om enerzijds bedrijven te informeren over kansen en mogelijkheden (zoals zonnecoaches, (gemeentelijke) subsidies, etc.) en anderzijds om op te halen welke vorderingen bedrijven maken en welke belemmeringen er optreden. Op een geabstraheerd niveau rapporteren we hierover aan de gemeente (zie onder communicatie) en andere stakeholders.
- Het Versnellingshuis HIC is ingesteld om obstakels weg te nemen bij projecten op het gebied van de energie- en grondstoffentransitie. In overleg met gemeente en InnovationQuarter bezien we in hoeverre we ook startups en scale-ups actiever kunnen ondersteunen (de zgn. 'Groene Loper'). De gemeente zet daarnaast extra middelen in om het proces van vergunningaanvraag te verbeteren, met de inzet van een (aan te stellen) Vergunningenloods. In 2024 willen we, voortbouwend op deze ervaringen en initiatieven, het vergunningenproces verder verbeteren, bijvoorbeeld met een leergang om bedrijven beter voor te bereiden op het doen van een kwalitatief goede vergunningaanvraag.

Klimaataanjager

Directeur DCP Anne-Marie Spierings is ook de komende jaren klimaataanjager voor de haven. Daarbij is zij door het Rijk aangewezen als clusterregisseur voor Rotterdam-Moerdijk. Zij is vanuit beide invalshoeken het boegbeeld voor de grondstoffen- en energietransitie in de haven. Dit betekent dat de klimaataanjager, ondersteund door het DCP-team, energiek de verduurzaming van de haven ter hand neemt. Concreet ziet de gemeente de volgende hoofdactiviteiten van de aanjager:

- Het opzetten van klimaatprojecten in Rotterdam door het samenbrengen en aanjagen van partners en doelgroepen in bijvoorbeeld netwerken, allianties of consortia.
- Strategische advisering, het organiseren van kennisuitwisseling en de koppeling van doelen en projectvoorstellen van samenwerkingsverbanden/consortia met het gemeentelijk beleid.
- De netwerken koppelen aan gemeentelijk beleid en de gemeente informeren over de weg te nemen belemmeringen om de klimaatprojecten te versnellen.
- Het verkennen en definiëren van kansen en nieuwe opgaves op het gebied van klimaat in relatie tot de stad.
- Het initiëren van lobbystrategieën en waar mogelijk het voeren van lobby.
- Twee keer per jaar een beknopte voortgangsrapportage over de voortgang van de verduurzaming van de haven voor de gemeenteraad. Daarbij informatie delen over voortgang van relevante projecten in de haven. Wat loopt goed. En welke projecten lopen tegen welke belemmeringen aan.

En tot slot is de klimaataanjager lid van het reguliere overleg van de coördinerend wethouder Chantal Zeegers met de voorzitters van de Rotterdamse klimaattafels. De gemeente heeft aangegeven om de inzet van de klimaataanjager met een jaarlijkse subsidie van 50.000 euro te ondersteunen.

Versterken samenwerking

Als onderdeel van de basistaken wensen gemeente en DCP de samenwerking te versterken op die punten waar stad en haven elkaar raken. Vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid. Gemeente en haven kennen immers veel raakvlakken. De gemeente is grootaandeelhouder, is bevoegd gezag voor ruimtelijke procedures en via de DCMR voor de milieuvergunning van een deel van de bedrijven in de haven. Zowel gemeente als DCP streven naar een economisch sterke, duurzame haven met aandacht voor de leefomgeving qua stikstof, luchtkwaliteit, etc.

De samenwerking in 2024 zal onder meer betreffen:

- Walstroom. Dit onderwerp heeft bijzondere aandacht van de wethouder. Hier liggen ook veel kansen: verschoonen lucht, verminderen CO2-uitstoot, vrijkomen stikstofruimte. En er is Rijkssubsidie voor de zogenaamde 'AFIR' sectoren plus een ondersteunende subsidie vanuit de gemeente. Havenbedrijf, Deltalinqs en gemeente werken samen om walstroom onder de aandacht te brengen bij de bedrijven in de haven en om mogelijke belemmeringen weg te nemen. Dat doen we onder meer met bijeenkomsten zoals met de varende dienstverleners, webinars, nieuwsbrieven en gesprekken.
- Versterken relatie haven met de omgeving. De energie- en grondstoffentransitie raakt ook de omgeving van de haven. Denk daarbij aan de huidige discussie rond grootschalige ammoniakopslag, die noodzakelijk is voor de waterstofeconomie. Eenduidige communicatie is daarbij van belang. Deltalinqs draait bovendien mee in het traject van de NOVEX, dat een toekomstbeeld moet geven van de ruimtelijke inrichting van de haven als gevolg van de energie- en grondstoffentransitie.
- Grondstoffentransitie. Een belangrijk 'next level' thema voor de haven. Hier lopen diverse trajecten vanuit de gemeente, InnovationQuarter, havenbedrijf, SmartPort, Deltalinqs. Gemeente, provincie, HbR. DCP zoekt op dit vlak de samenwerking in de uitvoering van de hiervoor genoemde LOC 4. Dit lijkt een thema passend voor 2025. In de loop van 2024 wordt hier verder uitwerking aan gegeven.
- Waterstof. Deltalinqs en gemeente zetten beide in op versterken van de waardeketen rond waterstof, als belangrijke drager voor de toekomst van de haven. Zowel gericht op de inzet van waterstof in bestaande processen van bedrijven, als op het accommoderen en stimuleren van innovaties en de koppeling aan (op te zetten) maakindustrie. Een rol van Deltalinqs is onder meer om hierbij de verbindingen te leggen met de bestaande industrie.
- Kernenergie. Rotterdam is aangewezen als mogelijke locatie voor een kerncentrale, naast de (voorkeurs)locatie Borsele. Mogelijk actueler zijn de ontwikkelingen rond SMR (Small Modular Reactors). In 2024 lopen verkenningen en onderzoeken, waarbij het DCP een rol pakt in de afstemming tussen gemeente en bedrijfsleven.